

2.3. Efter de gældende regler afskærer en anmeldelse om betalingsstandsning ikke skyldnerens kreditorer fra at foretage udlæg eller anden individualforfølgning mod skyldnerens aktiver. Men skifteretten kan efter konkurslovens § 12 bestemme, at der ikke kan ske rådighedsfratagelse eller søges fyldestgørelse på grundlag af udlæg, som er foretaget efter fristdagen, eller som ville bortfalde i tilfælde af konkurs.

Denne ordning har givet anledning til kritik. Det har i den forbindelse bl.a. været anført, at retsforfølgning, når skifteretten træffer bestemmelse efter § 12, afskæres med hensyn til alle skyldnerens aktiver, uanset om der er tale om aktiver, som er nødvendige med henblik på rekonstruktion af skyldnerens virksomhed, eller dette ikke er tilfældet. Det har også været kritiseret, at en bestemmelse om kreditorværn efter § 12 hindrer, at en pant-haver i fast ejendom m.v. foretager udlæg og søger fyldestgørelse i sit pant, og at dette gælder, uanset at panteretten ikke selv ville bortfalde i tilfælde af konkurs. Om kritikken af de gældende regler om kreditorers adgang til at foretage individualforfølgning under betalingsstandsning henvises til betænkning nr. 983, side 21–22.

Betalingsstandsningensudvalget tilslutter sig i betænkningen (side 23), at de gældende regler i forskellige henseender er uhensigtsmæssige. På den ene side tilgodeser reglerne ikke i tilstrækkelig grad virksomhedens interesse i at kunne råde over sine omsætningsaktiver, idet de enkelte kreditorer under betalingsstandsningen frit vil kunne foretage udlæg i f.eks. varelagre og udestående fordringer og derved skabe vanskeligheder for den almindelige drift under betalingsstandsningen. På den anden side tilgodeser reglerne ikke de enkelte pant-haveres behov for i visse situationer at kunne forfølge deres ret uden at skulle afvente resultatet af betalingsstandsningen, hvilket især er uheldigt for de efterstående panthavere, der skal respektere de renter, som påløber på forprioriteterne under betalingsstandsningen.

Udvalget har drøftet forskellige løsningsmuligheder og stiller i betænkningen forslag om, at der gennemføres en almindelig regel om, at der ikke kan foretages udlæg og anden individualforfølgning mod skyldnerens aktiver under betalingsstandsningen. Denne regel, som findes i § 15, stk. 1, 1. pkt., i betænkningens lovudkast, modificeres dog på forskellig måde. For det første skal en kreditor altid kunne søge fyldestgørelse i aktiver, hvori han har foretaget et udlæg, som ikke ville bortfalde i tilfælde af konkurs, jfr. stk. 2, 1. pkt., modsætningsvis. Dernæst skal skifteretten efter stk.

4 kunne træffe bestemmelse om, at en panthaver – uanset det almindelige forbud mod individualforfølgning – skal kunne foretage udlæg og søge fyldestgørelse i sit pant, og denne regel tænkes praktiseret på en sådan måde, at tilladelse skal gives i alle tilfælde, hvor panteretten ikke er omstodelig, og hvor den pantsatte ejendom m.v. ikke er nødvendig af hensyn til skyldnerens fortsatte virksomhed. Til gengæld skal skyldneren, hvor der er tale om et aktiv, som er nødvendigt af hensyn til skyldnerens fortsatte virksomhed, betale et vederlag (beregnet efter aktivets brugsværdi), som skal anvendes til hel eller delvis fyldestgørelse i prioritetsrækkefølge af løbende renter på panterettigheder.

Den af udvalget foreslåede udformning af reglerne om forbud mod individualforfølgning har fra forskellig side givet anledning til kritik, senest i en artikel af professor Niels Ørgaard i Ugeskrift for Retsvæsen 1983 B, side 364 ff. Navnlig har de foreslåede regler om »leje« været kritiseret.

Justitsministeriet er enig i, at det kan give anledning til tvivl, hvordan reglerne om forbud mod individualforfølgning og om vederlag til panthavere bør udformes.

Ved udformningen af lovforslaget (§§ 16–16 a) har justitsministeriet begrænset den af udvalget foreslåede hovedregel om forbud mod individualforfølgning, således at denne ikke omfatter panthavere, hvis panteret ikke ville kunne omstødes i tilfælde af konkurs (§ 16, stk. 1, 1.–2. pkt.). Med henblik på tilfælde, hvor en pantsat ejendom m.v. er nødvendig af hensyn til betalingsstandsningens formål, indeholder lovforslaget dog i § 16 a, stk. 1, en regel, hvorefter skifteretten efter begæring fra skyldneren og tilsynet kan bestemme, at der ikke skal kunne foretages udlæg eller rådighedsberøvelse eller søges fyldestgørelse på grundlag af pantefordringer, som ikke ville kunne omstødes i tilfælde af konkurs.

Til gengæld for på denne måde at kunne benytte ejendommen m.v. under betalingsstandsningen skal skyldneren efter forslaget § 16 a, stk. 2, betale (fremtidige) løbende ydelser, efterhånden som de forfalder, og for at give panthaverne en rimelig sikkerhed for, at ydelserne til sin tid bliver betalt, kan skifteretten bestemme, at skyldneren med passende mellemrum skal indbetale nærmere fastsatte beløb på en særskilt konto i bank eller sparekasse (en terminskonto). Indestående på kontoen tilfalder først panthaverne, når betaling sker til dem, men overholder skyldneren ikke pligten til indbetaling på kontoen, skal tilsynet afgive indberetning til skifteretten, der bl.a. kan ophæve fyldestgørel-